

La importància de ser David Bowie

David Bowie no necessitava morir perquè el seu talent fóra reconegut. Però amb el seu recent traspàs, a 69 anys, el mite s'ha expandit, ha agafat la dimensió que pertocava a un innovador, un artista inquiet i superdotat, músic, actor i creador de tendències. Repassem el seu enorme llegat artístic i la (discreta) petjada del músic i actor de Brixton en la música catalana.

Reportatge de Xavier Aliaga

Al llarg de la història de la música popular hi ha hagut molts artistes influents, però David Bowie, mort la setmana passada, forma part de la selectiva categoria dels escollits, aquells que han canviat de veritat el decurs dels esdeveniments culturals. Un artista camaleònic, inquiet i curiós, provocador, que deixa

un immens llegat que abasta la música, el cinema, el teatre o l'estètica de diferents èpoques. El músic que li cantava a Mart i la conquesta de l'espai ha marxat per fer el seu darrer viatge interestel·lar.

L'organisme d'una les grans llegendes de la música popular claudicà després de 18 mesos de lluita aferrissada –i discreta: la mort del cantant

agafà de sorpresa els mitjans- contra el càncer. Tot just anunciar-se el decés a través dels seus comptes oficials de Twitter i Facebook, les xarxes socials s'ompliren de mostres de condol del món de la música, el cinema o la política. De Kanye West a Guillermo del Toro passant pel primer ministre britànic, David Cameron o el seu productor Tony Visconti. De Jean-Paul Gaultier a Iggy Pop. O la seua ex-dona Angie. Entre més. Reaccions que se sumaven a les expressions de tristesa i agraïment de milions de fans de Bowie arreu del món, a les frenètiques i urgents informacions de primera hora dels mitjans de tot el planeta. L'enrenou reservat als déus de l'art.

Un talent en expansió

David Bowie, nascut David Robert Jones al barri londinenc de Brixton, l'any 1947, donà mostres ben primerenques del seu tarannà creatiu i expansiu, tot i no procedir d'una família amb inclinacions artístiques. "L'únic músic de la família fou el pare de la meua mare, aficionat a la trompeta. Nosaltres fórem una família típica de classe obrera amb una existència alineada i monòtona", explicaria Bowie l'any 1993. A 8 anys, després d'escoltar Little Richard, l'artista decidí que aquella vida no li feia el pes. Fet i fet, entre els sis i els onze anys, el cantant ja reeixia pels seus dots per a la música, el cant, la dansa i l'actuació. I per una acusada personalitat, de vegades conflictiva. Un esperit multidisciplinari que el portà a estudiar art o disseny, a més de refinar l'enorme talent musical que atesorava.

Els pioners del rock com ara Fats Domino, Chuck Berry o Elvis Presley foren les primeres influències en un bon grapat de bandes com The Kon-Rads. A finals dels 60 i principis dels 70, ja en solitari, sorgí el geni. Després d'un disc de debut discret, *David Bowie* (1967), el talent de l'artista ecllosionà amb un seguit de discos concloents, els notables *Space Oddity* (1969), *The man who sold the world* (1970) i els extraordinaris *Hunky Dory* (1971) o *The rise and fall of Ziggy Stardust and the Spiders from Mars* (1972), disc que fou germen d'un alter ego que acabà devorant-lo, Ziggy Stardust, una figura andrògina i provocadora, d'estètica excessiva, que canalitzava el poder de representació i escenificació de l'artista. Arbres frondosos que, sovint, han impedit apreciar el bosc del solatge intel·lectual de les creacions de Bowie.

Però malgrat la importància de la imatge i la seua influència en terrenys com la moda i l'estètica del rock, la rellevància del seu llegat aquells anys rau en el seu vessant musical. Música entre el folk orquestral, el rock musculós i una particular psidèlia grandiloqüent i expansiva. Primers grans àlbums que tingueren continuïtat creativa amb *Aladdin Sane* (1973), *Diamond dogs* (1974), l'innovador i trencador *Low* (1977) o *Heroes* (1977).

L'exuberant Ziggy i el Duc Blanc de l'època de

BOWIE I ELS AMICS. A les imatges de dalt, Bowie amb el seu amic Iggy Pop, un altre artista clau dels 80. A la dreta, en conversa amb Freddie Mercury, de la banda Queen, amb la qual va gravar "Under pressure". Baix, amb alguns dels seus col·laboradors més valuosos, el productor i músic Brian Eno i el guitarrista Robert Fripp (de King Crimson), durant l'enregistrament de *Heroes* (1977).

Station to station (1976) foren les màscares d'un artista capaç d'absorbir els corrents de fons, digerir-los i provocar, amb la seua relectura, transformacions en la recepció de la música popular. Esperit innovador que tingué una altra cimera amb l'inquiet *Low* (1977), un àlbum de culte i una de les seues obres mestres.

Promotor del glam-rock en comandita amb Marc Bolan, fou també un músic *protopunk*, que canvià les regles del plomís rock dels 70, que picotejà del *hard-rock* o atrapà en els seus discos essències del *soul*, el *funk*, el cabaret, l'òpera, el *krautrock* o la música disco, segons èpoques i moments, actuant al marge dels corrents o deglutint-los fins a arribar a reinencions sorprenents com els àlbums ballables i transversals dels inicis dels 80, *Let's dance* (1983) o *Tonight* (1984), contenidors de *singles* com "Let's dance", "China girl" o "Blue jean", cançons que, malgrat alguns èxits anteriors, subratllaren el seu coneixement popular, la seua consideració de megaaestrella i li guanyaren la in-

DISCOGRAFIA BÀSICA RECOMANADA

Hunky Dory
1971

Space Oddity (1969) i *The man who sold the world* (1970) eren ja un toc d'atenció sobre l'immens talent de Bowie. Però *Hunky Dory* és la irrefutable confirmació. "Changes" o l'imperial "Life on Mars?" són les immortals cimeres del disc.

The rise and fall of Ziggy
1972

The rise and fall of Ziggy Stardust and The Spiders From Mars és, segurament, l'obra mestra de Bowie. Una cara A imbatible ("Five years", "Soul love", "Moonage daydream" i "Starman") a banda d'unes perles més: "Ziggy Stardust". Disc galàctic.

Aladdin Sane
1973

Amb *Aladdin Sane* Bowie rebaixa la grandiloquència, augmenta l'electricitat i cerca un discurs que bascula amb naturalitat entre la disbauxa i l'elegància. El tema titular, un viatge de la subtilitat a la instrumentació desbocada, simbolitza el concepte.

Diamond dogs
1974

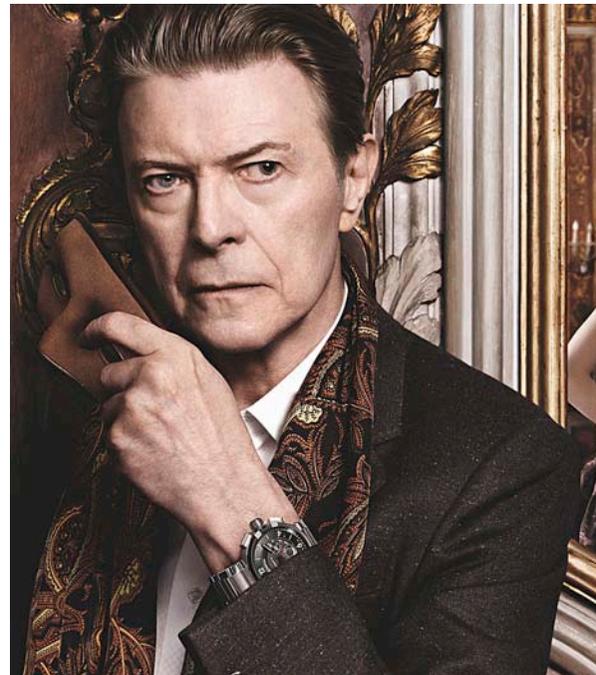
Influint pels Rolling Stones, Bowie fa un gir cap al rock més agitat en cançons com "Diamond dogs", l'abrasiva "Candidate!" o "Rebel rebel" i el seu categòric riff. Però també abraça la subtileza en la commovedora "Sweet thing". Un gran disc.

→ comprensió de la crítica i dels fans més antics. Un estatus solidificat també per la col·laboració amb Queen per parir una de les grans cançons pop de tots els temps, "Under pressure" (1981). Operació reproduïda una mica més tard, el 1985, amb Mick Jagger: acoblament estel·lar que generà el popularíssim *single* "Dancing in the street".

Abans jubilat que senzill

Aquells pics de popularitat no domesticaren el seu instint inquiet, capaç de fer passos cap al minimalisme i l'experimentació o integrar-se en una banda de rock dur com Tin Machine. Artista esponja, de mirada oberta, Bowie col·laborà amb músics com Lou Reed, John Lennon, Brian Eno, Iggy Pop o David Byrne i exercí una influència multidireccional que abastà fins i tot músics com el compositor contemporani Phillip Glass.

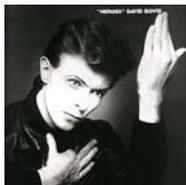

"La gent de la meua generació, i no parle solament dels Rolling Stones, s'ha acomodat en una mena de llimbs. Ningú no s'atreveix a saltar sense xarxa. Quasi tots continuen fent la mateixa música que fa 20 anys. Jo preferiria jubilar-me abans que caure en això", digué en una ocasió. No hagué de jubilar-se: pocs dies abans de la seua mort, el 9 de gener, treia al mercat un nou disc, l'excel·lent *Blackstar*. Un disc testamentari amb una enigmàtica cançó final: "I can't give everything away" ("No puc donar-ho tot"). En realitat, difícilment ens podia haver donat més.

Perquè, a banda del llegat, hi ha els intangibles d'una influència que abasta des del rock gòtic de

Low
1977

Heroes
1977

Let's dance
1983

Blackstar
2016

Els coquetejos precedents de Bowie amb el *krautrock* deriven en aquest disc en una exploració en tota regla. Disc de culte, d'una aclaparadora innovació sònica tot just quan comença a imposar-se la simplicitat *punk*. Nova lliçó magistral.

La combinació guanyadora entre el productor Brian Eno, el guitarrista Robert Fripp i Bowie, a ple rendiment de nou. Un dels discos més emblemàtics de l'artista i que conté una de les cançons segurament més versionades, "Heroes".

Hi ha discos millors que *Let's dance* que entrarien en aquesta selecció, però aquest àlbum i el seu gir *dance* és imprescindible per entendre la popularitat planetària de David Bowie. "Modern love", "China girl" i la titular posaren mig món a ballar.

Si cloem amb *Blackstar* no és únicament per ser el testament del cantant. Es tracta, per sobre de tot, d'un gran disc: obscur, profund, visceral, teatral i premonitori. A la producció, Tony Visconti, l'artífex dels seus primers èxits. Cercle tancat.

BOWIE I LA MODA. David Bowie no sols canvià la història de la música, sinó que també fou una figura clau que transformà el món de la moda. L'androgínia que fascina des de fa tant de temps les passarel·les té el precedent en el personatge d'Iggy Pop. El mateix concepte de *glam-rock* canvià l'estètica de la música i tingué vasos comunicants amb la moda. Amb el temps, l'excés i el barroquisme deixaren pas a l'elegància, a una imatge, en tot cas, molt cuidada. Era considerat un dels homes més ben vestits de Gran Bretanya.

seu cartell. I per això, tal vegada, no ha estat una gran influència de la música en català. Un grapat de versions de Sopa de Cabra, Mishima, Coet o Mazoni, entre altres, en són l'esquifit balanç. A les escenes *glam* dels 80 a València o Barcelona, especials de Madrid, les coses foren diferents.

'Sex, drugs and rock&roll'

La lucidesa artística de Bowie no sempre tingué correlat en la seua vida privada, amb períodes de dependència extrema de les drogues i de derives mentals a les quals atribuï excessos verbals i escènics de perillós coqueteig amb el feixisme. Postureig segurament –acabà casat amb la model de raça negra Iman– com el de la seua ambigua sexualitat. Una bisexualitat que li servia per dotar els seus personatges d'un profitós element de provocació però que mai no fou realment sincera. "Sempre he estat un heterosexual tancat", digué a la revista *Rolling Stone* el 1983.

Bowie fou un artista camaleònic i enigmàtic, d'un magnetisme estrany al qual va ajudar la seua imponent aparença i un ull cromàticament estrany, fruit d'una brega de la infantesa. Una imatge poderosa que esperonà la seua carrera com a actor. Al teatre, alletat als inicis per Lindsay Kemp, i al cinema, amb una trajectòria consistent amb creacions com el pertorbador oficial homosexual d'un camp de concentració japonès interpretat a *Bon Nadal, Mr Lawrence* (1982), de Nagisa Oshima. O el vampir de *L'ansia* (1983), de Tony Scott.

Un artista total amb una carrera sense paral·lisme en la música popular. D'un carisma arrabassador. Una supernova en el firmament: la seua darrera imatge pública és l'estremidor vídeo de "Lazarus", amb el cantant demacrat i terminal i, alhora, amb el carisma i el magnetisme colpidorament intactes. David Bowie fins al final. ●

Siouxie and the Banshees o Echo & the Bunnymen fins a icones *indie* com Pixies o Arcade Fire, una banda que declarà aquests dies que sense Bowie no haurien existit. La fascinació pel cantant arriba fins i tot a artistes de la divisió *mainstream* com ara Madonna, Lady Gaga o Kanye West.

Un pòsit, curiosament, gairebé indetectable en la música en català. Potser els triomfants Obeses d'Arnau Tordera, amb el seu *glam-rock* d'actitud teatral, són un rar reflex de la petja de Bowie en el nostre àmbit. El britànic no ha estat un habitual dels nostres escenaris: entre el 1987 i el 1996 actuà quatre vegades a Barcelona, mentre que el Festival de Benicàssim no aconseguí mai incorporar-lo al